
ДИСКУСИИ

КРИТИЧНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ № 3/22.12.2015 Г. ПО ТЪЛКУВАТЕЛНО ДЕЛО № 3/2015 Г. НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД

Радослава Йорданова*

В края на 2015 г. бе издадено Тълкувателно решение (ТР) № 3/22.12.2015 г. по тълкувателно дело № 3/2015 г. на Върховния касационен съд (ВКС), разясняващо правилото *non bis in idem* в контекста на конкуренция между наказателна отговорност и административнонаказателна отговорност спрямо едно и също лице за едно и също деяние.

В първата точка от решението си ВКС приема, че са налице основания за промяна на тълкуването, дадено с ТР № 85/01.11.1966 г. по н. д. № 79/1960 г. на ОСНК на ВС¹. Според ВКС по смисъла на чл. 4, § 1 от Протокол № 7 към Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ) влязлото в сила решение на районния съд, постановено по реда, предвиден в Указа за борба с дребното хулиганство (УБДХ), е законна пречка за съдене на виновния за същото деяние, ако то съдържа признаците на престъплението хулиганство по чл. 325 НК.

---

* Съдия в Районния съд – Ихтиман.

¹ В ТР № 85/01.11.1966 г. по н. д. № 79/1960 г. на ОСНК на ВС е прието, че с УБДХ са установени санкциите, които може да се налагат на извършителите на дребно хулиганство, и редът, по който това ще се осъществи. В него изрично е посочено, че дребното хулиганство не съставлява престъпление и се наказва с административно наказание. Освен това осъденото лице не се счита за осъждано и решението не се вписва в бюрото за съдимост. Никой не може да бъде осъден повторно за престъпление, по което има влязла в сила присъда, ако не е отменена по предвидения в закона ред – преглед по реда на съдебния надзор или възобновяване на делото. А щом това е така, т.е. УБДХ има предвид хулиганството, което не е престъпление по смисъла на закона, очевидно постановеното по реда, предвиден в указа, решение няма силата на пресъдено нещо. То не е и не може да бъде пречка за съдене на виновния от наказателния съд, щом извършеното от него деяние съдържа признаците на престъплението хулиганство. обстоятелството, че на виновния е наложено вече административно наказание за това деяние, може да се вземе под внимание от наказателния съд при определяне на наказанието.

В диспозитива на решението си ВКС посочва, че наказателно производство, образувано срещу лице, по отношение на което за същото деяние е било проведено приключило с влязъл в сила акт административнонаказателно производство с характер на наказателно производство по смисъла на ЕКПЧ, подлежи на прекратяване на основание чл. 4, § 1 от Протокол № 7 по реда на чл. 24, ал. 1, т. 6 НПК, а двойното наказване на едно и също лице за едно и също деяние в административнонаказателно производство без характер на наказателно производство по смисъла на чл. 4 от Протокол № 7 към ЕКПЧ и в наказателно производство, когато административнонаказателното производство се е развило първо във времето, се преодолява по установения от чл. 70, б. „г“ ЗАНН ред.

ВКС дава отговор на въпроса за преодоляване на последиците от повторното наказателно преследване на едно и също лице за същото деяние, за което спрямо него е било проведено приключило с влязъл в сила акт административнонаказателно производство с наказателен характер по смисъла на Конвенцията. Така според ВКС: а) следва да бъде прекратено второто по ред наказателно производство, образувано и/или проведено срещу дееца за същото деяние след окончателното приключване на административнонаказателното производство с наказателен характер, съответно следва да бъдат отменени постановените по него съдебни актове и прекратяването му на основание чл. 4, § 1 от Протокол № 7 във вр. с чл. 24, ал. 1, т. 6 НПК; б) следва да бъде възобновено окончателно приключилото административнонаказателно производство с наказателен характер по смисъла на чл. 4 от Протокол № 7 към ЕКПЧ при наличие на предпоставките на чл. 70, б. „в“ ЗАНН, да бъдат отменени постановените по него актове и то да бъде прекратено; в) следва да бъде възобновено прекратеното наказателно производство на основание чл. 422, ал. 1, т. 3 НПК или отменено постановлението на прокурора за прекратяване на наказателното производство по реда на чл. 243, ал. 9 НПК и да се проведе наказателното производство след отпадане на процесуалната пречка по чл. 4, § 1 от Протокол № 7.

В диспозитива си ВКС е категоричен, че когато административнонаказателното производство не може да бъде възобновено, последиците от повторното наказателно преследване на лицето за същото деяние, за което спрямо него е било проведено приключило с влязъл в сила акт административнонаказателно производство с наказателен характер по смисъла на чл. 4 от Протокол № 7 към ЕКПЧ, се преодоляват чрез прекратяване на наказателното производство на основание чл. 4, § 1 от Протокол № 7 към ЕКПЧ по реда на чл. 24, ал. 1, т. 6 НПК, съответно отмяна на постановените по него съдебни актове и прекратяването му или възобновяване на наказателното производство, отмяна на постановените по него съдебни актове и прекратяването му.

Във втората точка от решението ВКС приема, че са налице основания за промяна на тълкуването, дадено с ТР № 46/16.10.1979 г. по н. д. № 36/1979 г. на

ОСНК на ВС². Според ВКС е недопустимо съдът, разглеждащ обвинение за престъпление по чл. 325 НК, да изпраща делото като преписка на съответния компетентен орган по чл. 4 УБДХ – районния съдия, когато не намери основания за издаване на осъдителна присъда по чл. 325 НК и оправдае подсъдимия, но констатира, че има достатъчно доказателства за административно нарушение по УБДХ.

ВКС заключава, че е недопустимо съдът, разглеждащ обвинение за престъпление по НК, да наложи на подсъдимия административно наказание, когато приеме, че не са налице основания за постановяване на осъдителна присъда и го оправдае по повдигнатото обвинение, но констатира, че има достатъчно доказателства за административно нарушение.

В третата точка от решението ВКС приема, че са налице основания за частична промяна на тълкуването, дадено с ТР № 51/29.12.1978 г. по н. д. № 50/1978 г. на ОСНК във втората му част³.

Според ВКС деецът не следва да носи едновременно наказателна и административнонаказателна отговорност в случаите, когато с извършеното от него деяние са нарушени едновременно наказателна и административнонаказателна норма с различни обекти на защита.

...

---

² В ТР № 46/16.10.1979 г. по н. д. № 36/1979 г. на ОСНК на ВС е прието, че съгласно чл. 36, ал. 1 ЗАНН, респективно чл. 2, ал. 1 УБДХ, административнонаказателно производство се образува със съставяне на акт за установяване на извършеното административно нарушение от надлежния орган. Следователно актът за констатирана проява на дребно хулиганство представлява абсолютна процесуална предпоставка за образуване на административнонаказателно производство по УБДХ. Изключение от това правило са случаите, посочени в чл. 36, ал. 2 ЗАНН, а именно, когато производството е прекратено от съда или прокурора и е препратено на наказващия орган. Законодателят е имал предвид, че проведеното предварително производство е достатъчно за установяване на административно нарушение. Следователно няма законна пречка да се образува административнонаказателно производство и когато е постановена оправдателна присъда по чл. 325 НК, ако събраните по делото доказателства сочат на дребно хулиганство. Съставът на съда, постановил оправдателна присъда, обаче не може да постанови решение по чл. 6 УБДХ, защото в производството по дребно хулиганство административнонаказващ орган е районният съдия в едноличен състав, поради което в този случай делото следва да се изпрати като преписка на съответния компетентен орган по чл. 4 УБДХ, респективно районния съдия.

³ Във втората част на ТР № 51/29.12.1978 г. по н. д. № 50/1978 г. на ОСНК се приема, че когато едно деяние засяга два различни обекта на защита, единият от които се охранява от административна норма, а другият – от наказателна норма, тогава ще е налице както административно нарушение, така и престъпление, за всяко от които деецът ще носи административна и съответно наказателна отговорност. Това е изключение от общия принцип за недопустимост на едновременна отговорност – наказателна и административнонаказателна, когато с едно деяние се осъществяват престъпление и административно нарушение. В тези случаи чл. 23 и 25 НК са неприложими.

Несъмнено приетото тълкувателно решение е важно и навременно, тъй като предстои приемането на новия Кодекс за административните нарушения и наказания, в който е наложително да бъде включена и легална уредба на конкуренцията между административнонаказателната и наказателната отговорност.

Това е така, защото променените обществено-политически условия за живот налагат преосмислянето на някои институти, а законовата ни уредба следва да е съобразена с трайно установената практика на Европейския съд по правата на човека в Страсбург (ЕСПЧ).

В изложението си ВКС посочва, че забраната за повторно съдене и наказване на едно и също лице за същото деяние – *non bis in idem* – е класически принцип на наказателнопроцесуалното право, чиято цел е да не се допусне повторението на наказателни процедури, които са приключили с влязъл в сила акт. Тълкуването на разпоредбата на чл. 24, ал. 1, т. 6 НПК е в контекста на разпоредбите на ЕКПЧ.

Съгласно чл. 4, § 1 от Протокол № 7 към ЕКПЧ никой не може да бъде съден или наказан от съда на една и съща държава за престъпление, за което вече е бил оправдан или окончателно осъден съгласно закона и наказателната процедура на тази държава. Според ВКС това правило е съществен елемент на правото на справедлив процес по чл. 6, § 1 ЕКПЧ. По естеството си то представлява самостоятелна гаранция на гражданите срещу опасността да бъдат последователно подлагани на наказателна репресия за престъпление, за което вече са били окончателно осъдени или оправдани съгласно наказателната процедура на държавата.

В тълкувателното решение е направен опит за обобщение на правните понятия „наказателно обвинение“ и „наказателно производство“, с които борави Конвенцията. ВКС посочва, че тези термини следва да се разбират в контекста на утвърдените в практиката на ЕСПЧ принципи и съгласно възприетото от Съда тълкуване, независимо от вложения в тях смисъл по националното право, който може да е различен.

Признаците за преценка дали едно производство е наказателно по смисъла на чл. 6, § 1 от Конвенцията и чл. 4 от Протокол № 7 са известни като тест *Енгел* или критерии *Енгел*: 1) квалификация на деянието по националното право; 2) характер и естество на нарушението; 3) вид и тежест на предвиденото наказание („суровост на възможното наказание“). Тези признаци са дефинирани по делото *Engel and Others v. Netherland* и са стабилно утвърден в практиката на ЕСПЧ алгоритъм за проверка, като съдът ги използва при определянето на наказателния характер на обвинението по всяко конкретно дело.

Исхождайки от практиката на ЕСПЧ, ВКС приема, че не всички административни нарушения и санкции са „наказателни“ по смисъла на Конвенцията и предопределят наказателния характер на административното производство, но някои от тях могат да бъдат. Според ВКС само легалното определение за административно нару-

шение, залегнало в чл. 6 от Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН), не е достатъчно да обуслови генерален извод за класифициране на всяко административно нарушение като наказателно обвинение по смисъла на чл. 6, § 1 от ЕКПЧ, а конкретната преценка на характера на административнонаказателното производство е в правомощията на съответния решаващ съдебен състав, който суверенно преценява във всеки отделен случай дали съгласно критериите *Енгел* съответното обвинение е наказателно по естеството си.

Подобно разбиране за административнонаказателното обвинение по моему е неправилно. Становището на ВКС е продиктувано от непоследователните разрешения на ЕСПЧ по дела, по които Република България е страна и които се отнасят до прилагането на критериите *Енгел* по отношение на административнонаказателното обвинение⁴.

В правните среди в България има единодушие относно корелативната връзка между административнонаказателното и наказателното право и съответно относно взаимовъзрзаността между административнонаказателната и наказателната отговорност. Тази връзка е отчетена и от законодателя, като в чл. 11 ЗАНН изрично е предвидено, че по въпросите на вината, вменяемостта, обстоятелствата, изключващи отговорността, формите на съучастие, приготвянето и опита се прилагат разпоредбите на Общата част на Наказателния кодекс, доколкото в ЗАНН не се предвижда друго. По своето съдържание наказателното постановление е правораздавателен акт – то е административнонаказателна юрисдикция, тъй като чрез него се установява фактът на административно нарушение, посочва се нарушителят и след като се установи, че

---

⁴ В решението по делото *Курдов и Иванов срещу България* (жалба 16137/04) ЕСПЧ е приел, че деянието на единия от жалбоподателите, който е наказан за извършено нарушение на Наредба № 15 от 4 декември 1981 на Министерството на вътрешните работи за *пожарната безопасност при извървяване на огневи работи*, разкрива типични елементи на дисциплинарно, а не на наказателно нарушение с оглед на специфичния кръг на адресатите на нормата в разглеждания случай – ръководителите на ведомства и стопански организации, задължени да предприемат необходимите мерки за спазване на противопожарните изисквания, поради което не отговаря на втория критерий *Енгел*. Относно третия от критериите *Енгел* – суровостта на възможното наказание, Съдът е отбелязал, че макар предвидената като санкция глоба (от 5 до 200 лева) да е вид наказание, регламентирано и при наказателните производства в много държави, все пак същинската наказателна санкция си остава лишаването от свобода, каквото не е могло да бъде наложено на жалбоподателя в рамките на воденото срещу него административно производство. Към момента на деянието максималният размер на глобата по Закона за противопожарната охрана не надвишава равностойността на 3,07 американски долара, а неплащането на тази глоба не води до замяна на наложената санкция с лишаване от свобода. Поради това ЕСПЧ е заключил, че в разглеждания случай суровостта на възможното наказание не обосновава наказателния характер на проведеното спрямо жалбоподателя административно производство, изискван за прилагане на правилото *non bis in idem*.

той е извършил от обективна и субективна страна констатираното нарушение, му се налага определено от съответния закон административно наказание. В този смисъл наказателното постановление е своеобразна „присъда“, която обаче се постановява не от съда, а от административния орган.

Тази взаимосвързаност между наказателното и административното обвинение, освен доктринално, е обобщена и в Решение № 1 от 1.03.2012 г. на Конституционния съд по к. д. № 10/2011 г. В мотивите към решението е посочено, че административното наказване представлява „наказателно обвинение“ по смисъла на чл. 6, § 1 ЕКПЧ и разпоредбите относно административните нарушения и наказания имат своя генезис в наказателното законодателство. Посочено е и че административното наказване възприема различни институти на наказателното и наказателнопроцесуалното право, като принципите на административното наказване по общо правило следват принципите на наказателната политика. Колкото до особеностите на правната уредба на административното наказване, тя обикновено се извежда чрез съпоставка със съответните правила в наказателното и наказателнопроцесуалното право. Конституционният съд е категоричен, че административното наказване има своята специфика, но тя не е от такъв характер, че да разкъса органическата връзка с материалното и процесуалното наказателно право. Напротив, тя обосновава в редица случаи субсидиарното прилагане на техните правила по отношение на административното наказване (чл. 11, чл. 84, чл. 85 ЗАНН), като в някои случаи то може да бъде дори директно, а в други съответно. Последниците на наказателната и административнонаказателната отговорност са сходни, защото представляват все разпоредено от компетентен държавен орган имуществено засягане на интереси на гражданина за неговото противоправно поведение с цел да го възпитат и предупредят.

Това означава, че по българското право всяко едно деяние, квалифицирано като административно нарушение съобразно чл. 6 ЗАНН, представлява „наказателно обвинение“ по смисъла на Конвенцията и за него се прилага чл. 4, § 1 от Протокол № 7 към ЕКПЧ. В този смисъл разсъжденията на ВКС за това, че следва да бъде извършвана преценка във всеки един случай за това дали административното обвинение е наказателно по своя характер, са неправилни⁵.

Несъмнено е, че изводите на ВКС за това, че не е допустимо за едно и също деяние дадено лице да може да носи едновременно наказателна и административна

---

⁵ Обстоятелството, че българското право познава редица случаи, при които съществува пряко препокриване между съставите, включени в Особената част на Наказателния кодекс, и съставите на административни нарушения, поместени в съответните административнонаказателни разпоредби на специалните закони, е още един аргумент в подкрепа на извода, че всяко едно административнонаказателно производство представлява наказателно обвинение по смисъла на ЕКПЧ и за него важи правилото *non bis in idem*.

казателна отговорност, са правилни. Правилни са и разсъжденията за това, че наказателно производство, образувано срещу лице, по отношение на което за същото деяние е било проведено приключило с влязъл в сила акт административнонаказателно производство, подлежи на прекратяване на основание чл. 4, § 1 от Протокол № 7 по реда на чл. 24, ал. 1, т. 6 НПК.

Едновременно с това съдът се е опитал да разреши въпроса на конкуренцията на двата вида отговорност при наличие на влязъл в сила акт, с който е наложена административнонаказателна санкция и едновременно с това деянието осъществява признаците на извършено престъпление.

Според ВКС нормата на чл. 33 ЗАНН възплаща идеята на законодателя за приоритет на наказателната отговорност над административната, като поначало въобще не допуска конкуренция между административнонаказателно и наказателно производство срещу едно и също лице за едно и също извършено деяние. Едновременно с това ВКС посочва, че наблюдаваните в практиката случаи на дублиране на административнонаказателни и наказателни производства срещу едно и също лице по повод едно и също деяние се дължат предимно на грешки при квалификацията на деянието като административно нарушение или престъпление, а като неминуемо следствие от това – при определянето на компетентността на оправомощения орган и вида и характера на производството.

С цел да бъде преодоляна опасността дадено лице, което е извършило престъпление, да избегне наказателна отговорност поради обстоятелството, че административнонаказващият орган не е знаел или не се е съобразил с образуваното наказателно производство и е наложил за същото деяние административна санкция, ВКС е дал механизъм за преодоляване на правилото *non bis in idem*, когато наказателното производство е второ по ред.

ВКС приема, че по реда на възобновяването по чл. 70, б. „в“ ЗАНН и чл. 422, ал. 1, т. 3 НПК би могло да се постигне разумен баланс между непосредствената и основната задача на наказателния процес по чл. 1 НПК и ефективната защита на правилото на чл. 4, § 1 от Протокол 7. Според ВКС, ако резултатите от проведената административнонаказателна процедура бъдат елиминирани, наказателното производство може да се проведе безпрепятствено, който подход осигурява възможност за приоритетна реализация на наказателната отговорност.

Съгласно чл. 70, б. „в“ ЗАНН административнонаказателните производства, по които наказателните постановления са влезли в сила, както и решенията и прекратените от съда дела, образувани във връзка с обжалване на наказателни постановления, подлежат на възобновяване, когато се открият обстоятелства или доказателства, от съществено значение за разкриване на обективната истина, които не са били известни при издаване на постановлението, решението или определението на съда.

В мотивите си ВКС приема, че като новооткрит може да се обсъжда и фактът, че по повод на същото деяние, предмет на разглеждане в административнонаказателното производство, е образувано наказателно производство, за което обстоятелство органите в административнонаказателното производство не са разполагали със служебно достъпна информация. Наличието на наказателно производство за същото деяние съставлява абсолютна пречка по чл. 33 ЗАНН за образуване и развитие на административнонаказателното производство и обуславя липса на материална компетентност на административнонаказващия орган, който на практика недопустимо е „иззел“ правомощията на прокурора. Щом новооткритите факти сочат на некомпетентност на органа, разгледал и решил делото, те не може да бъдат игнорирани като основание за възобновяване на делото.

При тези разсъждения според ВКС е възможен следният алгоритъм за преодоляване на последиците от двукратното осъждане за едно и същи деяние, когато наказателното производство е образувано след приключване на административнонаказателно производство:

– прекратяване на основание чл. 4, § 1 от Протокол № 7 по реда на чл. 24, ал. 1, т. 6 НПК на второто по ред наказателно производство, образувано и/или проведено срещу дееца след окончателното приключване на административнонаказателно производство с наказателен характер за същото деяние, респ. с отмяна на постановените по него съдебни актове и прекратяването му на основание чл. 4, § 1 от Протокол № 7;

– възобновяване на окончателно приключилото административнонаказателно производство при наличие на предпоставките на чл. 70, б. „в“ ЗАНН, отмяна на постановените по него актове и прекратяването му на основание чл. 33, ал. 2 ЗАНН;

– възобновяване на прекратеното наказателно производство на основание чл. 422, ал. 1, т. 3 НПК или отмяна на постановлението на прокурора за прекратяване на наказателното производство по реда на чл. 243, ал. 9 НПК и провеждане на наказателното производство след отпадане на процесуалната пречка по чл. 4, § 1 от Протокол № 7.

В случая ВКС по пътя на тълкуването се е опитал да запълни законова празнина, тъй като се извеждат правомощия от законодателната власт и се предлагат тълкувания на закона далеч извън границите на самото тълкуване като мисловен процес, насочен единствено към разкриване на смисъла и изясняване на съдържанието на правните норми.

Целта на тълкувателните решения и тълкувателните постановления е да преодоляват противоречията в съдебната практика, които в повечето случаи са породени от несъвършенствата на прилагания нормативен акт. Тълкуването може да се използва за отстраняване на неточности, грешки, за приспособяване към нови со-

циални нужди, но с него не може да се внасят радикални промени в закон⁶, респ. да се променя съществуващото на тълкувания нормативен акт.

И ако съобразно чл. 46 ЗНА тълкуването е на практика неограничено в областта на гражданското право, то ал. 3 на чл. 46 ЗНА предвижда абсолютна забрана за обосноваване на наказателна и административна отговорност по пътя на тълкуването. Това разрешение е напълно в съответствие с основния принцип на правовата държава, залегнал в чл. 4, ал. 1 от Конституцията, че Република България се управлява според Конституцията и законите на страната.

Чрез създаване на подобен алгоритъм за преодоляване на нарушението на принципа *non bis in idem*, когато административнонаказателната отговорност е изпреварила във времето наказателната, чрез система от действащи правни институти по същество ВКС обосновава наказателна отговорност по пътя на тълкуването. Самият ВКС посочва, че радикалното преодоляване на конфликта между правилото *non bis in idem* и принципа за приоритет на наказателната отговорност пред административнонаказателната е възможно чрез комплексни законодателни изменения *de lege ferenda*, които може да се обмислят в различни насоки, включително и чрез въвеждане на ново основание за спиране на хода на образувания втори наказателен процес до отстраняване на процесуалната пречка за провеждането му, каквато се явява приключилото първо по време административнонаказателно производство за същото деяние срещу същия деец. Въпреки това обаче ВКС възлага на съдилищата да обосновават наказателна отговорност по пътя на тълкуването.

Нещо повече – при съществуването на законовата разпоредба на чл. 70, б. „г“ ЗАНН, предвиждаща като основание за възобновяване на административнонаказателното производство влизането в сила на присъда, с която е установено, че деянието, за което е наложено административното наказание, съставлява престъпление, по пътя на тълкуването се дерогира прилагането на действаща правна норма, макар и същата да е в противоречие с практиката на ЕСПЧ.

До приемането на настоящото тълкувателно решение съдебната практика последователно се основаваше на чл. 33 и чл. 70, б. „г“ ЗАНН – когато с едно и също деяние едновременно се осъществяват признаците на административно нарушение и на престъпление и ако административнонаказателната отговорност е изпреварила във времето наказателната, след влизането на акта, с който се реализира наказателната отговорност, следва да се възобнови административнонаказателното производство и да се отмени постановеното по него наказателно постановление, като бъде прекратено самото производство. Действащата към настоящия момент законова рамка на практика не дава правни възможности за преодоляване на принципа *non bis in idem* при пър-

---

⁶ Павлова, М. – За ролята на съдебната практика – Съвременно право, 1998, № 2, с. 82.

ви по време влязъл в сила акт в хода на административнонаказателно производство, като единствената правна възможност е прекратяване на второто по ред производство, независимо от неговия характер.

Притеснение будят и разсъжденията на ВКС относно възможността за възобновяване на влязлото в сила наказателно постановление на основание чл. 70, б. „в“ ЗАНН. ВКС приема, че образуваното наказателно производство представлява нововъзникнал факт, който не е бил известен на административния орган. От гледна точка на практиката на административните органи е притеснително тяхното незнание за образуваното наказателно производство да се тълкува във вреда на нарушителя.

От друга страна, подобно разсъждение е допустимо само при висящо наказателно производство, по което няма повдигнато обвинение, но не и прекратено на основание чл. 4, § 1 от Протокол № 7 по реда на чл. 24, ал. 1, т. 6 НПК. Разсъжденията в мотивите на ВКС за това, че въпреки прекратяването на наказателното производство преценката, че деянието покрива признаците на престъпление, остава релевантна, са атакуеми.

Макар и постановлението на прокурора по чл. 243 НПК да няма сила на пресъдено нещо, то се ползва със стабилитет, тъй като се слага край на наказателнопроцесуалното развитие, т.е. наказателното правоотношение между извършителя и държавата, е прекратено⁷. Казано другояче, веднъж прекратеното наказателно производство, макар и на основание чл. 4, § 1 от Протокол № 7 по реда на чл. 24, ал. 1, т. 6 НПК, не може да бъде основание за възобновяване на административнонаказателното производство. Противното от гледна точка на принципите на ЕКПЧ би могло да бъде тълкувано като нарушение на принципа на правната сигурност, който е съществен елемент от правото на справедлив процес⁸. Принципите на *res judicata* и *non bis in idem* са взаимосвързани и не е допустимо с цел да бъде избегнато нарушението на принципа *non bis in idem* да бъде засегнат принципът на правната сигурност.

В заключение следва да се отбележи, че от гледна точка на основните принципи на ЕКПЧ при действащата законова рамка избягването на нарушаването на принципа *non bis in idem* може да бъде осъществено единствено чрез прекратяване на второто по ред производство, независимо дали то е наказателно, или административнонаказателно. В тези случаи винаги вторият процес, независимо от неговия характер, е процесуално опорочен, тъй като е образуван или е продължил движението си срещу децда след окончателното приключване на първото по време производство. За да не

---

⁷ В решение № 7 от 16.12.2004 г. на Конституционния съд по к. д. № 6/2004 г. е посочено, че прекратяването на наказателното производство с постановление, макар и да няма сила на пресъдено нещо, е решение по същество. С него, макар и неокончателно (защото може да бъде отменено), се слага край на наказателното производство.

⁸ Решение от 28 октомври 1999 г. на ЕСПЧ по делото *Brumarescu срещу Румъния* (Жалба № 28342/95).

бъде пропусната възможността за реализация на наказателна отговорност спрямо дееца, следва *de lege ferenda* законодателят в спешен порядък да приеме законодателни изменения, при наличието на достатъчно процесуални гаранции за правата на гражданите, така че да бъде легално регламентирана конкуренцията между наказателна и административнонаказателна отговорност спрямо едно и също лице за едно и също деяние.